

Interreg

Litwa – Polska

Współfinansowany przez
UNIĘ EUROPEJSKĄ

SavePeatLands LTPL00331

Increasing capacities of stakeholders for
agriculturally used peatland restoration in the
crossborder region of Lithuania and Poland

VšĮ Pelkių atkūrimo ir apsaugos fondas
(Foundation for Peatland Restoration and Conservation)

Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków

Interreg

Litwa – Polska

Współfinansowany przez
UNIE EUROPEJSKĄ

Osiągnięcia projektu SavePeatLands:

- **Materiały informacyjne, edukacyjne i rzecznicze** – broszury, „Praktyczny poradnik ponownego nawadniania torfowisk”, raporty)
- **Koncepcja ochrony społecznego rezerwatu OTOP Zajki wraz z ekspertyzą hydrologiczną** – przykład planowania i zarządzania półnaturalnymi siedliskami hydrogenicznymi w krajobrazie rolniczym
- **Wizyty studyjne (field days), webinar, konferencja, działania komunikacyjne** – szeroka komunikacja potrzeby ochrony mokradeł i możliwych działań w tym zakresie, sieciowanie interesariuszy z regionu projektu
- **Działania rzecznicze** – dobrze skrojone rozwiązania systemowe wspierające ochronę i odtwarzanie mokradeł w krajobrazie rolniczym

Interreg

Litwa – Polska

Współfinansowany przez
UNIEŃ EUROPEJSKĄ

Plan webinaru 29.10.2025

- Społeczne rezerваты biebrzańskie OTOP – paludikultura i użytkowanie terenów podmokłych
- Po co i jak chronimy mokradła w krajobrazie rolniczym
- Doświadczenia OTOP w zagospodarowaniu biomasy z terenów podmokłych
- Ochrona mokradeł – długa droga przed nami

Eksperti: Łukasz Mucha i Aleksandra Pępkowska-Król

Interreg

Litwa – Polska

Współfinansowany przez
UNIEŃ EUROPEJSKĄ

Po co i jak chronimy mokradła w krajobrazie rolniczym

Aleksandra Pępkowska-Król

29 października 2025

Znaczenie mokradeł:

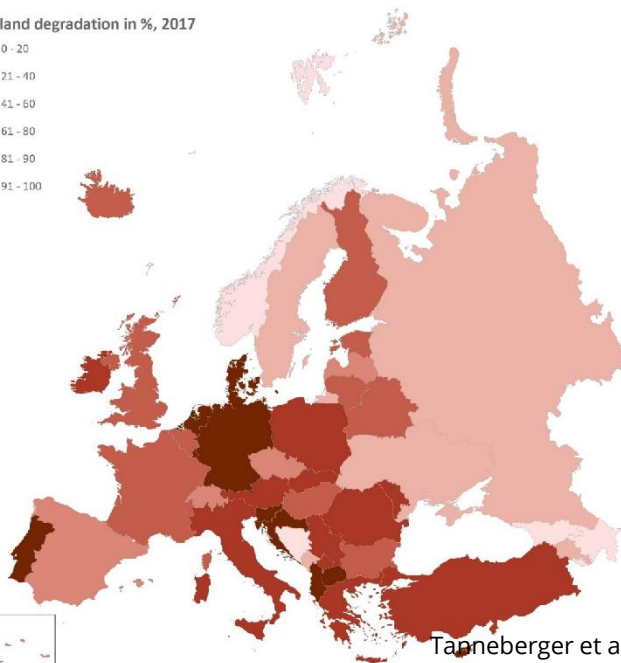
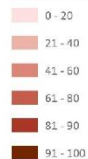
- Przeciwdziałanie zmianom klimatu
- Adaptacja do niekorzystnych skutków zmian klimatu
- Ochrona wód powierzchniowych przed spływem zanieczyszczeń z obszarów rolniczych (przede wszystkim nawozy i pestycydy)
- Wsparcie różnorodności biologicznej – mokradła to enklawy występowania wielu organizmów, w tym wyspecjalizowanych do życia w siedliskach hydrogenicznych.

Bagna vs osuszone torfowiska – wpływ na klimat

- W Polsce osuszyliśmy ponad 80% torfowisk
- Emisja GHG: 33,9 Mt ekwiwalentu CO₂ rocznie (Kotowski 2021)

peatland degradation in %, 2017

Tanneberger et al. 2021

Fot. Michał Korniluk

Adaptacja do niekorzystnych skutków zmian klimatu

**MOKRADŁA
A ZANIECZYSZCZENIA
ROLNICZE #3**

28 LUTEGO, 10:30-12:30, ZOOM

OTOP BirdLife Polska
1,00 tys. subskrypcji

Flotilla
FOUNDATION

BirdLife
FOUNDATION

© Alicja Gadomska

Bagienne strefy buforowe III 28.02.2023 | Webinar

13 0 Udostępnij Pobierz Kłp ...

https://www.youtube.com/watch?v=_DjYqUejtP8

Wspólna Polityka Rolna 2023–2027

Zielona architektura

- **Warunkowość** – poszerzone i podwyższone wymogi w zakresie ochrony środowiska, które obowiązują beneficjentów bezpośrednich płatności obszarowych – **normy dobrej kultury rolnej**;
- **Ekoschematy** – roczne fakultatywne praktyki rolnicze sprzyjające różnorodności biologicznej, wpływające na ochronę gleb, zmniejszone zużycie pestycydów, przeciwdziałające zmianom klimatu.
- **Program rozwoju obszarów wiejskich (PROW)** – m.in. działania wspierające klimat, różnorodność biologiczną, środowisko i dobrostan zwierząt – **program rolno-środowiskowo-klimatyczny**

Filar I

Filar II

Norma 2 dobrej kultury rolnej (GAEC 2)

Ochrona torfowisk i terenów podmokłych. W Polsce od 2025 r.

Wymogi na trwałych użytkach zielonych:

- zakaz przekształcania lub zaorywania (dopuszcza się wykonanie zabiegu renowacji z zastosowaniem płytkiej uprawy gleby i podsiewu nie częściej niż raz na 4 lata);
- zakaz wydobywania torfu;
- zakaz budowy nowych rowów i instalacji drenujących do odwadniania/odprowadzania wody z terenu.

Na gruntach ornych:

- zakaz budowy nowych rowów i instalacji drenujących do odwadniania/odprowadzania wody z terenu;
- zakaz orania i zakaz wydobywania torfu.

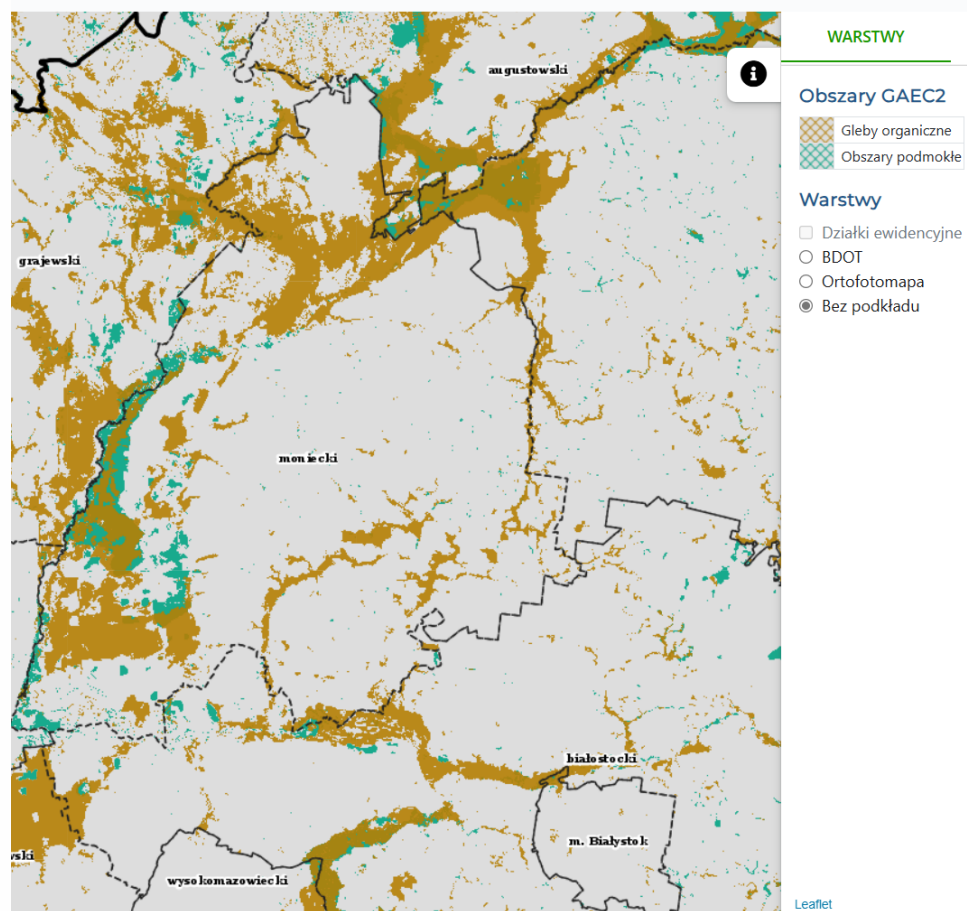
Norma 2 dobrej kultury rolnej (GAEC 2)

Zasięg warstwy GAEC 2

399,9 tys. ha

w tym 361,6 tys. ha to TUZ

<https://gaec2.iung.pl/>

Pola pod Kwidzynem zalane. W tle GAEC 2

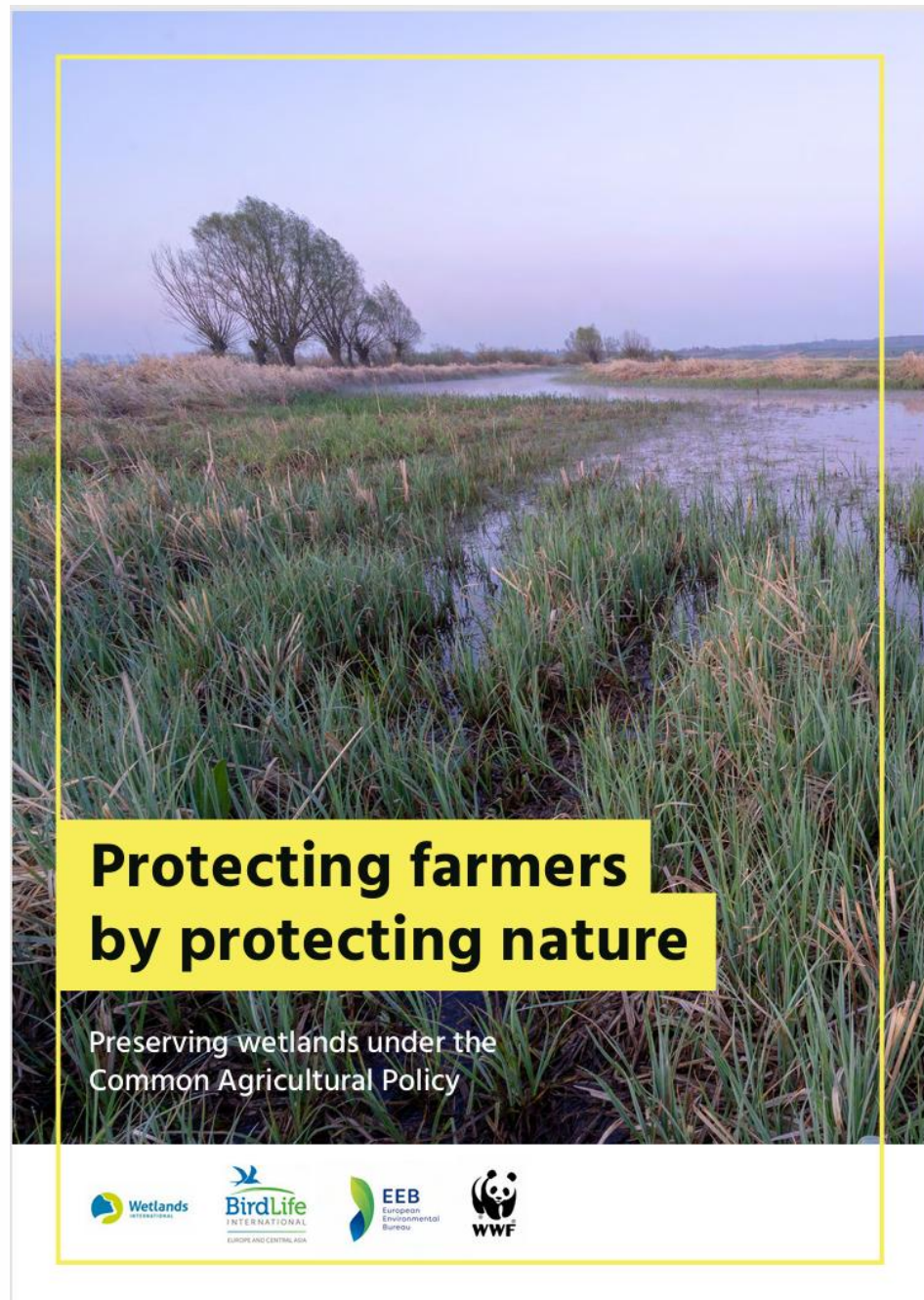
Pola pod Kwidzynem zalane. W tle GAEC 2, fot. materiały czytelnika
Materiały czytelnika

W połowie marca nagłaśnialiśmy problem rolników z warzywniczego zagłębia w okolicach Kwidzyna, którzy wobec wprowadzenia GAEC 2 i opieszałości Wód Polskich bali się zalania swoich pól. Dziś, niecałe pół roku później, ziścił się czarny scenariusz – zboża i buraki są pod wodą, a marchew już zgniła w błocie. Dlaczego musiało dojść do tragedii? Czy Wody Polskie lub Ministerstwo Rolnictwa widzą problem?

<https://www.farmer.pl/produkcja-roslinna/pola-pod-kwidzynem-zalane-w-tle-gaec-2,164576.html>

GAEC 2 w krajach UE

Międzynarodowy raport na temat
mokradeł i torfowisk - OTOP

Normy GAC 1 i 9

1.

Udział trwałych użytków zielonych (TUZ) w powierzchni gruntów rolnych w skali całego kraju nie może się zmniejszyć o więcej niż 5 % w stosunku do roku referencyjnego 2018.

9.

Zakaz przekształcania lub orania trwałych użytków zielonych wyznaczonych jako trwałe użytki zielone wrażliwe pod względem środowiskowym na obszarach należących do sieci Natura 2000.

Normy 1 i 9 (GAEC 1 i 9)

Zasięg warstwy GAEC 2

399,9 tys. ha

w tym 361,6 tys. ha to TUZ

<https://gaec2.iung.pl/>

Interreg

Litwa – Polska

Współfinansowany przez
UNIĘ EUROPEJSKĄ

Ochrona mokradeł – długa droga przed nami

Aleksandra Pępkowska-Król

29 października 2025

Potrzeba systemowych rozwiązań

- **Interwencje wspierające odtwarzanie podmokłych siedlisk przyrodniczych w krajobrazie rolniczych.**
- Przywrócenie ekstensywnego chowu zwierząt w oparciu o system pastwiskowy.
- Wprowadzenie zachęt dla małych i średnich gospodarstw rolnych do tworzenia lokalnych kompostowni niewielkich rozmiarów
- Rozwój badań testujących materiały wytwarzane z roślin bagiennych, takie jak kompost i materiały budowlane. Promocja takich materiałów.

[Zagospodarowanie-biomasy-z-uzytkowanych-rolniczo-podmoklych-siedlisk-przyrodniczych_final.pdf](#)

